

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Навчально - науковий інститут бізнесу і менеджменту

Кафедра організації виробництва, бізнесу та менеджменту

Ракчєєв Іван Юрійович

УДК 332 (075.8)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної (магістерської) роботи

**РОЗРОБКА ІНФРАСТРУКТУРНОГО
ПРОЕКТУ ДЛЯ МІСТА ХАРКОВА**

*спеціальності 281 «Публічне управління та
адміністрування»*

*(освітньо-професійна програма «Публічне управління та
адміністрування»)*

Харків – 2019

Кваліфікаційна (магістерська) робота є рукописом.

Робота виконана в Харківському національному технічному університеті сільського господарства імені Петра Василенка Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник:

д.е.н., професор

**Красноручський Олексій
Олександрович,**

Харківський національний
технічний університет

сільського господарства імені
Петра Василенка,

професор кафедри організації
виробництва, бізнесу та
менеджменту.

Захист відбудеться на засіданні Державної
екзаменаційної комісії у ХНТУСГ за адресою: 61002, м.
Харків, вул. Алчевських, 44, ауд. 105

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИПЛОМНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Актуальність теми. Передумовою ефективного функціонування й зростання національної економіки є високий рівень розвитку її інфраструктури. Розширення й оновлення об'єктів цієї сфери має стратегічний характер, оскільки охоплює будівництво доріг, освіти, охорону здоров'я, житлово-комунальне господарство, побутове обслуговування населення, роздрібну торгівлю й громадське харчування, пасажирський транспорт, надання населенню послуг зв'язку тощо.

Потреба у відновленні та розвитку дорожньої мережі, об'єктів житлово-комунального господарства, підвищенні енергоефективності постійно зростає. Однак проекти, спрямовані на розвиток і вдосконалення інфраструктури, є досить капіталомісткими. Бюджетні обмеження стають бар'єром для модернізації зношеної інфраструктури. Відповідно, держава бере участь у реалізації інфраструктурних проектів, виступаючи їх ініціатором та контролюючи хід робіт у рамках проектів.

Одним з ключових завдань керівництва країни на сучасному етапі економічного розвитку є розвиток масштабних інфраструктурних проектів. Адже саме інфраструктурні проекти, що ставлять за мету розвиток ключових галузей економіки, забезпечують регіональну фінансову стабільність у непростих економічних умовах. Розвиток інфраструктурних проектів неможливий без модернізації і технічного переозброєння виробничого апарату на основі активізації інвестиційної і інноваційної діяльності. Реалізація інфраструктурних проектів повинна відповідати вимогам сучасного розвитку, відбуватися

шляхом упровадження нових технологій, які дозволяють підвищувати технічний рівень і якість продукції, а також ресурсозберігаючих технологій, що, у свою чергу, забезпечуватиме високий рівень конкурентоспроможності продукції.

Питанням розробки інфраструктурних проектів присвячені праці вітчизняних та зарубіжних науковців та дослідників. Зокрема, серед вітчизняних можна виокремити таких, які розглядають загальні питання фінансування інфраструктурних проектів, досліджують міжнародний досвід та можливості адаптації його в українських реаліях, а саме: М. Циганкова, С. Дідівська, Г. Волинський, О. Лук'яненко, Г. Бардиш, О. Омеляненко, а також Н. Андрес, Дж. Фостер, К. Мандрі-Перро, Д. Дельмон, В. Еггерс, М. Джеррад, С. Осборн, А. Познер, К. Харрістаін та ін.

Метою дослідження в описі й обґрунтуванні інфраструктурного проекту розвитку м. Харкова. Відповідно до мети визначено такі **завдання**:

- розглянути поняття та різновиди інфраструктури та сутність інфраструктурних проектів;
- визначити особливості фінансування інфраструктурних проектів;
- оцінити роль публічно-приватного партнерства у фінансуванні інфраструктурних проектів;
- провести аналіз фінансового заперечення соціальної інфраструктури на держаному рівні;
- здійснити аналіз інфраструктури міста Харкова та напрямків її вдосконалення;
- розробити концепцію інфраструктурного проекту «BUS-ONLINE»;
- здійснити структуру проекту та розробити інструменти управління часом;
- розробити план управління ризиками проекту;

- розрахувати бюджет проекту «BUS-ONLINE».

Об'єкт дослідження процес обґрунтування інфраструктурного проекту розвитку м. Харкова.

Предмет дослідження - є теоретичні положення, методичні підходи та практичні рекомендації щодо обґрунтування інфраструктурного проекту розвитку м. Харкова.

Структурно робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

Поставлені в кваліфікаційній (магістерській) роботі завдання вирішувались відповідно до завдань, а саме: порівняння, аналіз, синтез, математико-статистичні, графічні. Дослідження здійснено за допомогою аналізу чинників, які впливають на процес формування землекористування територіальних громад та синтезу проблем, які виникають у ході цього процесу. Крім того, проведено аналогію з відповідними процесами, які відбуваються в зарубіжних країнах.

Інформаційною базою досліджень при підготовці кваліфікаційної (магістерської) роботи була використана спеціальна економічна література, інформація наукових та інформаційно-аналітичних сайтів мережі інтернет, літературні посібники з ведення бізнесу, публічного адміністрування, матеріали періодичних видань, статистичні дані, довідково-інформаційні матеріали, результати власних спостережень автора.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в подальшому розвитку теоретико-методичного забезпечення управління інфраструктурними проектами та реалізації їх фінансування, особливо в рамках державно-приватного партнерства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що узагальнений матеріал та висновки,

що сформульовані в результаті дослідження, можуть бути використані у практичній діяльності органів місцевого самоврядування.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна (магістерська) робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Вона виконана на 137 сторінок комп'ютерного тексту, містить 13 таблиць та 19 рисунків. Список використаних джерел налічує 130 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

1. У *першому розділі* «Науково-теоретичні основи розробки інфраструктурних проєктів» розглянуто: поняття та різновиди інфраструктури і інфраструктурних проєктів, а також особливості фінансування інфраструктурних проєктів, розглянуто та проаналізовано роль публічно-приватного партнерства у фінансуванні інфраструктурних проєктів.

2. У *другому розділі* «Аналіз передумов реалізації інфраструктурних проєктів» присвячений дослідженню та аналізу фінансового забезпечення соціальної інфраструктури на державному рівні; аналізу інфраструктури міста Харкова та напрямків її вдосконалення, визначено концепція інфраструктурного проєкту "BUS-ONLINE".

3. У *третьому розділі* «Планування реалізації проєкту «BUS-ONLINE» представлено структуру проєкту та управління часом, управління ризиками проєкту, а також містить розробку бюджету проєкту "BUS-ONLINE"

ВИСНОВКИ

В даній роботі теоретично і методологічно розглянуто сутність інфраструктури та її види. Інфраструктура – це комплекс споруд і видів діяльності, що забезпечують створення необхідних умов для ефективного функціонування матеріального виробництва, вільного руху всіх видів товарів і ресурсів, а також нормальної життєдіяльності населення певної території.

Інфраструктурний проект – сукупність дій і їх послідовність по створенню і (чи) реконструкції конкретного об'єкта або технологічного комплексу інфраструктури, їх наступному використанню (експлуатації), що реалізуються на підставі проектної угоди.

Особливу увагу в дослідженні фінансування інфраструктурних проектів сконцентруємо на державно-приватному партнерстві (ДПП), оскільки в умовах фінансової кризи ця форма відіграє особливу роль.

Механізм державно-приватного партнерства дозволяє ефективно вирішити одне з головних питань розвитку інфраструктури – залучення фінансових ресурсів. Величезна капіталоємність інфраструктурних проектів обмежує можливості держави щодо їх фінансування. Застосування механізму державно-приватного партнерства дозволяє притягнути в проекти ресурси приватних інвесторів і кредити банків, у тому числі міжнародних.

Відповідно до Закону України про «Державно-приватне партнерство» ДПП має такі форми здійснення: концесію; управління майном (виключно за умови передбачення у договорі, укладеному в рамках державно-приватного партнерства, інвестиційних зобов'язань приватного партнера); контракти на

управління і орендні (лізингові) договори; приватизацію (як крайня форма партнерства); угоди про розподіл продукції; спільне підприємство; інші договори.

Кожна галузь соціальної інфраструктури відіграє відповідну роль. Можна зазначити, що за обсягом витраток пріоритетною залишається соціальний захист та соціальне забезпечення, витрати на яку становлять від 26 до 30%. На другому місці – освіта, роль якої з 2013 року по 2017 значно зменшилася з 21 % до 17%. Скоротилися питомі витрати і на охорону здоров'я 12 відсотків до 10. Питома вага галузі житлово-комунального господарства, духовного та фізичного розвитку фактично за досліджуваний період не змінилася, залишаючись в границях 2,7%. Таким чином, враховуючи позитивний приріст витрат на зазначені галузі соціальної інфраструктури, темпи цього приросту поступається іншим статтям витрат, адже в цілому питома вага фактично всіх галузей поступово зменшилася.

Проект, який пропонується, полягає у розробці додатку до мобільного телефону та встановлення електронних табло. Функціонал мобільного додатку має включати: можливість збереження вибраних маршрутів, відображення пробок, завантаженості доріг, кількість одиниць транспорту на певному маршруті, перегляд існуючих маршрутів, розклад транспорту в режимі офлайн, прогноз часу прибуття транспортна для кожної зупинки, початок і закінчення роботи маршруту, інтервал руху маршрутних автобусів, відстежувати і оновлювати дані на карті про те де їде транспорт в автоматичному режимі при доступі до Мережі.

Продуктами проекту будуть: створення додатка «BUS-ONLINE»; реєстрація «BUS-ONLINE»;

документація проекту; створення організаційної структури.

WBS проекту включає такі гілки: створення офісу, розробка мобільного додатка і встановлення електронних табло. На основі структуризації проекту було побудовано сітьовий графік та календарний план, що дозволило визначити критичний шлях та тривалість проекту – 74 днів.

При реалізації інфраструктурних проектів, що реалізують на основі ДПП і, виникають різні ризики як для приватного партнера, так і для держави. З позиції ефективного ДПП ризики повинні передаватися учаснику, який в змозі краще їх контролювати. На практиці ризики перекладаються на приватний сектор та фінансуються за рахунок уряду, який платить за об'єкт інфраструктури у більш довгостроковій перспективі. Враховується також те, що перекладання ризиків на уряд може призвести до зменшення вартості проекту, породжує загрозу самострахування урядом власних ризиків.

Ризики, які виникають у процесі реалізації проектів державно-приватного партнерства, класифікуються таким чином: ризики, пов'язані з дією зовнішніх обставин, політичні ризики, ризики невиконання сторонами партнерства взятих на себе зобов'язань, комерційні ризики, фінансові ризики і екологічні ризики.

В рамках проекту виділено такі ризики: зміни обмінного курсу національної валюти до іноземних валют, несвоєчасна доставка обладнання для офісу, несвоєчасна доставка електронних табло, зміни податкового законодавства, невиконання сторонами партнерства зобов'язань, неправильної оцінки розміру інвестицій, необхідності здійснення непередбачуваних

витрат для реалізації проекту, односторонньої зміни умов договору під час реалізації проекту. Відповідно для кожного надано стратегії управління ними. Аналіз впливу ризиків на проект дозволив визначити необхідність збільшення бюджету на 35% та на 20% як для покриття неідентифікованих ризиків.

Оцінка ресурсів та розрахунок бюджету дозволив визначити, що всі витрати для реалізації проекту можна поділити та людські – оплата праці персоналу, придбання обладнання, реєстрація підприємства, накладні витрати (+20% до прямих), бюджет на непередбачені обставини визначається для ризиків, які ідентифіковано (+ 35% від суми витрат на проект) та управлінський резерв – це гроші, які призначені для подолання ризиків, які не вдалося ідентифікувати, проте досвід або інтуїція менеджера проекту підказує, що ці гроші будуть необхідні (+20% від суми витрат на проект).

Таким чином, на основі проведеного аналізу бюджету проекту було визначено, що лівову частку витрат планується зосередити на придбанні електронних табло. На другому місці витрати на передбачені обставини, які складають 23 відсотки всього бюджету через те, що поточний бюджет є попереднім, розрахований виключно на концепції розуміння проекту, що свідчить про високу можливість похибки. Суттєвими залишається накладні витрати в обсязі 11 %, що обумовлено необхідністю організації тендерів на їх проведення на придбання матеріалів та обладнання для реалізації проекту.

За кривою вартості можна зазначити що основна частка коштів за проектом має бути освоєна на 46 день, коли буде придбано все необхідно для реалізації проекту обладнання – електронні табло.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

1. Ракчєєв І.А. Науково-теоретичні основи розробки інфраструктурних проєктів / І.А. Ракчєєв // Вісник студентського наукового товариства навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту ХНТУСГ: збірник наукових праць. – Харків :ХНТУСГ, 2019. - Вип. 2 – С. 159-162.

2. Ракчєєв І.А. Планування реалізації проєкту «BUS-ONLINE» / І.А. Ракчєєв // Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ». ДВНЗ "Херсонський державний аграрний університет", 2019. - С. 52-55.

АНОТАЦІЯ

Ракчєєв І.Ю. Розробка інфраструктурного проєкту для міста Харкова.

В кваліфікаційній (магістерській) роботі автором розглянуто поняття та різновиди інфраструктури і інфраструктурних проєктів, проаналізовано роль публічно-приватного партнерства у фінансуванні інфраструктурних проєктів, проведено аналіз фінансового забезпечення соціальної інфраструктури на державному рівні і структуризацію проєкту та управління часом. Обґрунтовано управління ризиками проєкту, а також представлено розробку бюджету проєкту "BUS-ONLINE".

Ключові слова: інфраструктура, інфраструктурний проєкт, державно-приватне партнерство, концесія, приватизація, спільне підприємство, управління майном

SUMMARY

Rakcheev I.Yu. Development of infrastructure project for Kharkiv city.

In the qualification (master's) work the author examined the concepts and varieties of infrastructure and infrastructure projects, analyzed the role of public-private partnership in financing infrastructure projects, analyzed the financial support of social infrastructure at the state level and structured the project and time management. Project risk management is substantiated and the development of the BUS-ONLINE project budget is presented.

Key words: infrastructure, infrastructure project, public-private partnership, concession, privatization, joint venture, property management

.

.

Комп'ютерний набір і верстка
Ракчєєв І.А.

Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Друк
офсетний.
Ум. друк. арк. 0,9. Обл.-вид. арк. 0,9. Тираж 10 прим.
Замовлення № ___

Надруковано в КП «Міська друкарня»
61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44
Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія ДК № 3613 від 29.10.2009р.